

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень ДП «Черкаське військове лісництво», що потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів у 2025 році

18.10.2024

м. Сміла

Нами, начальником відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Оленою, інженером – лісопатологом І категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, головним лісничим ДП «Черкаське військове лісництво» ПИЛЯВСЬКИМ Олександром, старшим майстром лісу ЛИМАРЕНКОМ Олексієм, проведено з 16 по 18 жовтня 2024 року лісопатологічне обстеження насаджень ДП «Черкаське військове лісництво» (Далі - Лісництво), з метою здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 266,6 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проекту організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) станом на 01.01.2019 року, наведена в таблиці:

Лісництво	Номер квартату	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер підвиділу	у т.ч. площа можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія лісів
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревостану, куб.м на 1 га	
Лісництво	1	34	0,3		0,3	9Сз1Дз+Бп	87	0,60	1А	29	36	390	2
Лісництво	1	35	0,9		0,9	5Дз2Сз3Бп+Ос	75	0,70	3	21	26	240	2
Лісництво	1	37	11,2		9,0	8Сз2Дз+Бп	95	0,60	1А	30	36	390	2
Лісництво	2	7	1,7		1,7	7Дз3Сз+Бп	95	0,50	2	24	36	220	2
Лісництво	2	10	17,1	7	1,6	9Сз1Дз	101	0,60	1А	31	40	390	2
Лісництво	2	10	17,1	8	1,4	9Сз1Дз	101	0,60	1А	31	40	390	2
Лісництво	5	4	1,7		1,7	6Сз4Дз	65	0,60	1А	25	28	270	2
Лісництво	5	1	5,4		5,4	6Сз4Дз+Бп+Ос	85	0,50	1	28	36	260	2
Лісництво	12	13	1,3		1,3	6Сз4Дз+Бп+Лпд	70	0,70	1А	28	32	410	2
Лісництво	12	30	7,4		7,4	8Сз2Дз+Бп	70	0,70	1А	26	32	370	2
Лісництво	12	31	1,8		1,8	6Дз4Сз+Бп	90	0,70	2	26	32	370	2
Лісництво	7	1	38,0	1	12,9	10Сз+Дз+Лпд+Бп	71	0,60	1А	26	32	350	2
Лісництво	7	1	38,0	2	14,5	10Сз+Дз+Лпд+Бп	71	0,60	1А	26	32	350	2
Лісництво	7	1	38,0	3	10,1	10Сз+Дз+Лпд+Бп	71	0,60	1А	26	32	350	2
Лісництво	9	19	0,3		0,3	10Сз	49	0,80	1	19	26	300	2
Лісництво	11	11	14,5		14,5	7Дз3Сз+Бп+Лпд	80	0,70	2	24	28	310	2
Лісництво	13	6	9,6		5,1	10Сз+Дз+Бп	85	0,60	1А	30	40	410	2
Лісництво	13	6	9,6	2	1,6	10Сз+Дз+Бп	85	0,60	1А	30	40	410	2
Лісництво	13	9	7,4		7,4	7Сз1Дз2Бп+Ос	85	0,60	1А	30	40	320	2
Лісництво	14	1	6,6		6,6	10Сз+Дз+Бп	86	0,60	1А	29	36	400	2
Лісництво	16	19	2,7		2,7	7Сз2Дз1Лпд	55	0,70	1Б	25	28	350	2
Лісництво	16	22	1,6		1,6	8Дз1Лпд1Сз+Гз	80	0,70	2	25	28	290	2
Лісництво	17	4	4,9		4,9	6Сз4Дз+Бп	67	0,90	1	24,2	32	390	2
Лісництво	17	11	3,2		3,2	8Сз2Дз+Лпд+Бп+Ос	90	0,70	1А	30	40	390	2
Лісництво	17	13	3,0		3,0	7Сз2Дз1Бп+Ос+Лпд	90	0,60	1	29	36	330	2
Лісництво	20	11	1,8		1,8	10Сз+Дз+Бп	85	0,70	1А	30	40	490	2
Лісництво	24	23	1,2		1,2	8Сз2Дз+Бп	62	0,70	1Б	27	32	380	2
Лісництво	24	25	2,9		2,9	9Сз1Дз+Бп	85	0,50	1	25	28	260	2
Лісництво	25	2	4,5		4,5	6Дз4Сз+Бп+Лпд	75	0,80	2	24	26	370	2
Лісництво	26	11	2,6		2,6	10Сз	87	0,60	1А	29	36	400	2
Лісництво	34	4	3,9		3,9	10Сз+Дз	89	0,60	1А	30	32	390	2
Лісництво	34	5	0,8		0,8	10Сз	77	0,60	1	25	32	330	2
Лісництво	33	6	15,4	3	7,7	10Сз	97	0,60	1А	30	36	390	2

Лісництво	46	7	9,0		9,0	9С31Дз+Бп	71	0,60	1А	26	32	320	2
Лісництво	55	25	1,6		1,6	8С31Дз1Лпд	78	0,70	1	27	32	390	2
Лісництво	56	15	5,1		5,1	10Сз+Дз+Бп	79	0,70	1А	28	32	440	2
Лісництво	56	16	5,6		5,6	8С31Дз1Бп	69	0,80	1	25	32	370	2
Лісництво	56	17	6,1		6,1	10Сз+Дз+Лпд+Бп	76	0,70	1	25	32	390	2
Лісництво	57	25	7,6		7,6	8С32Дз+Бп+Ос	66	0,65	1Б	28	32	380	2
Лісництво	64	10	1,9		1,9	10Сз	64	0,60	1А	25	30	340	2
Лісництво	67	5	1,8		1,8	9С31Дз	81	0,60	1А	30	36	390	2
Лісництво	67	7	8,4	2	6,6	10Сз+Дз	66	0,70	1А	27	32	430	2
Лісництво	67	8	1,8		1,8	9С31Дз	81	0,70	1А	30	36	470	2
Лісництво	67	17	8,1		8,1	9С31Дз	59	0,70	1А	24	26	330	2
Лісництво	67	24	2,9		2,9	9С31Дз+Бп	79	0,80	1	27	32	480	2
Лісництво	67	34	8,6		8,6	6С32Дз1Бп1Гз	58	0,80	1А	24	28	270	2
Лісництво	68	2	9,4		9,4	9С31Дз	66	0,70	1Б	29	32	430	2
Лісництво	68	4	9,0		9,0	7Дз2Сз1Лпд+Гз	70	0,60	1	26	30	290	2
Лісництво	68	7	6,0		6,0	7Дз3Сз+Бп	70	0,70	2	22	28	290	2
Лісництво	68	8	6,8		6,8	9Дз1Сз+Бп	70	0,70	2	23	28	260	2
Лісництво	68	15	3,8		3,8	10Сз	60	0,80	1Б	28	32	490	2
Лісництво	70	11	12,0		12,0	6С34Дз+Бп	78	0,60	1	25	32	290	2
Лісництво	70	12	6,6		6,6	5С35Дз+Бп	78	0,60	1	24	32	240	2
Рпазом:			398,5		266,6								
Всього по лісництву ВСР, га:					266,6								

З метою визначення причин патологічних процесів, здійснено лісопатологічне обстеження лісових насаджень Лісництва шляхом візуального обстеження стану лісів, керуючись Санітарними правилами в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555.

Обстеженням встановлено:

Для лісопатологічного обстеження представлені лісові насадження з головною породою сосна звичайна та дуб звичайний.

Обстежені соснові насадження за санітарним станом характеризуються деревами IV- VI категорії санітарного стану: відмираючі, сухостійні, з жовтуватю – зеленою, рудою та відсутньою хвоєю, з відсутніми приростами, з поваленими та зламаними в комелі сухостійними стовбурами, з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, дерева з дугоподібно зігнутими стовбурами, завислими на інших деревах та з підірваною кореневою системою, з локальним відшаруванням та повним опаданням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками.

При огляді дерев сосни виявили характерні маточні ходи, з інтенсивним заселенням короїдами (верхівковим короїдом, шести зубчастим, малим сосновим лубоїдом). Окрім того, по всій довжині стовбурів спостерігається пошкодження вусачами сірим довговусим і кореневим коротковусим, про що свідчили льотні отвори та ходи.

В поточному році у зв'язку із значними кліматичними змінами (високі температури, засуха), склалися сприятливі умови для масового розвитку та розмноження небезпечних шкідників лісу, зокрема групи комах-ксилофагів. Зазначені шкідники (переважно верхівковий і шести зубий короїди, малий та великий соснові лубоїди) заселяють дерева сосни звичайної і сприяють поширенню в їх провідних тканинах грибів родини офіостомових, що призводить до швидкої загибелі соснових насаджень на значних площах.

На даний час, відповідно Книги осередків по Лісництву, обліковується осередок комплексу стовбурових шкідників (**короїди (верхівковий і шести зубчастий, малий сосновий лубоїд), вусачі (кореневий коротковусий, сірий довговусий)**), серед якого є ділянка в кварталі 17 виділі 4, а інші ділянки із головною породою сосна - за результатами лісопатологічного обстеження - взяти на облік, як **осередок комплексу стовбурових шкідників із занесенням в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу.**

Також вагомою причиною погіршення стану дерев та їх всихання на обстежених ділянках є заселення рослиною – напівпаразитом - омелою австрійською. При огляді відмічаємо омелу австрійську, яка, вкорінюючись в гілки соснових верхів, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, та ще є причиною зниження довговічності насаджень призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев.

На обстежених ділянках у вибірку санітарну рубку відбиратимуться дерева, крони яких заселені омелою понад 30 відсотків.

Згідно «Санітарних правил в лісах України», «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

По Лісництву обліковується осередок омели.

Крім дерев, пошкоджених стовбуровими шкідниками, у вибірку санітарну рубку будуть відібрані поодинокі хвойні дерева, з виразками раку – сірянки, які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. На уражених деревах спостерігається суховершинність, хвоя стала жовто- зеленою або червоною, крони зрідженні, відсутній приріст. В місцях розвитку виразки раку-сірянки кора відшаровується та оголюється деревина, на поверхні якої накопичується живиця із зруйнованих смоляних ходів.

На обстежених ділянках з головною породою дуб по Лісництву відбиратимуться у вибірку санітарну рубку, в основному, дерева сосни IV-VI категорії санітарного стану із червоною і відсутньою хвою та з омелою, де заселення крон більше 30 відсотків.

Дерева дуба будуть відібрані сухостійні, з відсутніми приростами, з засохлим або відсутнім листям, з масовими водяними пагонами, поодинокі дерева з нахилом стовбурів більше, ніж 30 градусів від вертикальної осі, дерева, вражені раковими хворобами, дерева з локальним й повним відшаруванням кори та пошкодженнями стовбуровими шкідниками (вусачами, короїдами (заболонниками)).

Також, у вибірку санітарну рубку на обстежених ділянках відбиратимуться інші листяні породи, що є в складі: береза, липа, граб, клен, осика, ясен: сухостійні та суховершинні, з підірваною кореневою системою, вражені раковими хворобами стиглих деревостанів – це почорніння, гнилеві ділянки зі значним поширенням вздовж стовбура (прихована гниль) та ракові рани, заглиблені в стовбури, з масовими водяними пагонами, з тріщинами по стовбуру, з частково або повністю відшарованою корою, пошкоджені стовбуровими шкідниками – вусачами, заболонниками.

При лісопатологічному обстеженні відмічаємо поодинокі ураження листяних порід, підлягаючих вибірковій санітарній рубці, дереворуйнівними грибами з виходом плодових тіл - трутовиків на різній висоті дерев, які є збудниками стовбурових гнилей деревних порід.

На ділянках виявлені плодові тіла трутовика справжнього, який викликає білу мармурову ядро – заболонну стовбурову гниль та трутовика несправжнього, який викликає білу ядро-смукасту стовбурову гниль корозійного типу.

На обстежених ділянках, які відносяться до рекреаційно – оздоровчих лісів, у вибірку санітарну рубку будуть відібрані дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів та уражені раковими хворобами лише IV та V категорії санітарного стану лісів згідно «Санітарних правил в лісах України».

Таким чином, в обстежених насадженнях Лісництва будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева, пошкоджені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, а саме:

- дерева сосни, пошкоджені стовбуровими шкідниками: короїдами та вусачами;
- дерева сосни, які понад 30 відсотків крони заселені омелою австрійською;
- дерева сосни уражені раком-сірянки;
- дерева листяних порід, пошкоджені стовбуровими шкідниками: заболонниками, вусачами;
- дерева листяних порід з виходом плодових тіл дереворуйнівних грибів – трутовиків;
- дерева листяних порід, вражені некрозно – раковими хворобами.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Лісництва залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та дотримуватись показника повноти, встановленого для вибірових санітарних рубок, згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення насаджень у вибірову санітарну рубку не проведено.

Висновок:

1. В насадженнях, пошкоджених стовбуровими шкідниками та вражених хворобами лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням найефективніших методів та технологій.
2. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибіркової санітарної рубки на загальній площі 266,6 га.**
3. Більшість видів короїдів розвивається не менше двох генерацій на рік, тому ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні ДП «Черкаське військове лісництво» здійснювати моніторинг за поширенням шкідників лісу двічі на рік та проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування гнізд і зберігання дуплистих дерев для приваблювання комахоїдних птахів.
4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555.

Акт складено в 3 примірниках:

1. ДП «Черкаське військове лісництво»
2. Центральнo – Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства.
3. ДСЛП «Херсонлісозахист».

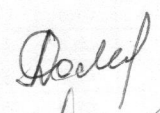
Додаток: фотоматеріали

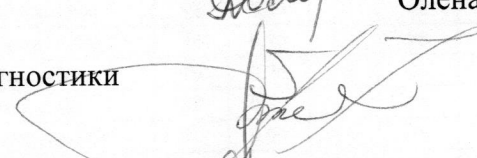
Начальник відділу діагностики
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Головний лісничий ДП «Черкаське військове лісництво»

Старший майстер лісу
ДП «Черкаське військове лісництво»

 Олена ДОМАНЧУК

 Раїса РУДЬ

 Олександр ПИЛЯВСЬКИЙ

 Олексій ЛИМАРЕНКО